

PROČ EVROPA NENÁVIDÍ IZRAEL A MILUJE PALESTINCE

CHYŤTE ŽIDA!

TUVIA TENENBOM

**SÁM MEZI BEDUÍNY: CO SE
VÁM STANE, KDYŽ VEJDETE DO
BEDUÍNSKÉHO DOMU A POMAZLÍTE
SE S NEJPŘÍTAŽLIVĚJŠÍ
DÁMOU V HIDŽÁBU, JAKOU
JSTE KDY SPATŘILI?**

NA SEDADLECH V AUTOBUSE VEDLE MĚ SEDÍ MICHÈLE A ALESSANDRA, slečny z Francie a Itálie. Jedou do Negevské pouště, jsou na průzkumné misi a jejich cílem je zjistit fakta o Izraeli. Chtějí vědět, jak se Izrael chová ke svým beduinům, a jsou odhodlány najít pravdu.

Reprezentují nevládní organizace svých zemí a nadto spolupracují s místní NGO EAPPI neboli Ekumenickým doprovodným programem v Palestině a Izraeli. S tím už jsem měl tu čest.

Poslední dva dny strávila Michèle v Tel Avivu, kde pracovala s izraelskou nevládkou Zochrot (Ženské vzpomínání), jež je oddaná my-

chu. Urychleně pověřuje mladého aktivistu jménem Amir, tichého hochu, který studoval v Německu a teď se vrátil domů, aby se mě ujal.

Dr. Thabet a evropské výzkumnice, mrmlající Židovka z Bronxu se svou italskou kumpánkou, odjíždějí; já zůstávám s Amirem.

Připadám si jako v ráji. Konečně.

Jsem v beduínské osadě zvané Abu Kweider, která sestává z řady chatrčí, rozestavěných dle nedefinovatelného uspořádání, ale Amir mi pomáhá se v bludišti zorientovat.

Kráčíme k chatrči přímo před námi. Vítejte v domě ženy jménem Hanan, atraktivní beduínské ženy stojící před tak ošklivou stavbou, že by vás nenapadlo nazývat ji domovem: její chatrč je matka všech chatrčí.

Hanan mě zve dovnitř. Už žádné sezení na plastových židlích venku, jaké jsem zažil dneska i před pár dny s Atefem z Be-celemu. Kdepak. Jsem pozván dovnitř, do domu. Doufám, že se nepozvracím, až to tam uvidím.

Jakmile ovšem vstoupím, zapomenu na slušné německé mravy a z hrdla se mi vydere hlasité a srdečné: „No ty krásu!“

No ty krásu. To je tak nádherný dům, až oči přecházejí. Krásně vyzdobený. Příjemný. Bohatě zařízený. Kéž by byl můj. Teď hned.

Teď už rozumím, proč lidé z Adalahu a ostatních nevládek nechtěli, abych chatrče viděl zevnitř.

Hanan není aktivistka, je to prostá žena. Je věřící, nosí hidžáb a je to ten typ člověka, o němž by vám jakýkoliv zaměstnanec NGO řekl, ať jej respektujete a hlavně, Bůh chraň!, se jej nedotýkáte, když už se vám náhodou přihodí, že jste chlap.

Jenže já nejsem obyčejný chlap. Já jsem Superšpion.

Objímám Hanan rukama, láskyplně ji hladím a říkám jí, že je nádherná, že má krásný dům a že se s ní toužím vyfotografovat.

Žádný novinář, a rozhodně ne bílý míroláskař, jí tohle ještě neudělal. Je to úplně poprvé, co cítí dotek bělocha, který jí předvádí toto prosté lidské gesto vyjadřující náklonnost: dotek.

Ptá se mě se smíchem, jestli vím, co se stane, když přijde její manžel a uvidí nás pohromadě. Rozesmějeme se oba dva. A rázem je to dobré, jsme na sebe napojení.

Žádný řečník ani aktivista vám nenabídne ani desetinu pocitu, jaký teď zažívám, když se Hanan dotýkám, jsem s ní a dívám se na ni jako na lidskou bytost, a ne jako pozorovatel a obránce politické věci.

A právě při téhle příležitosti mi docvakne jedna základní skutečnost: aktivisté na levici i na pravici už z podstaty nenahlízejí lidi jako lidské bytosti.

Cítím se jako doma. Hanan se mě ptá, jestli bych chtěl trochu vody, a já se jí ptám, jestli se nezbláznila. Vodu? Vypadám snad jako jeden z těch chladných bílých idiotů, které viděla dřív? Dovtípí se okamžitě.

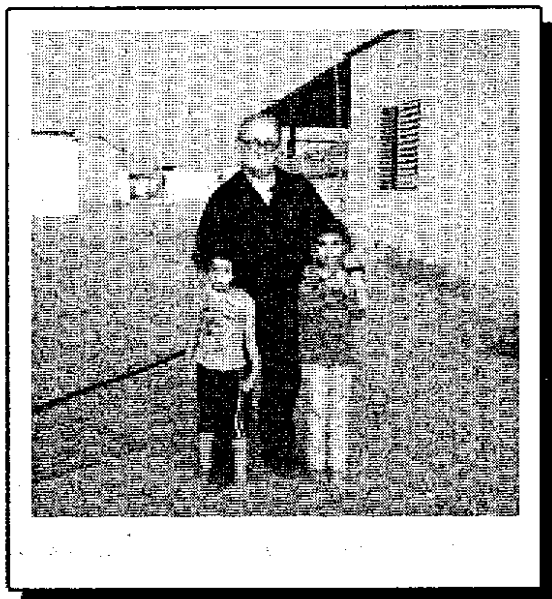
„Čaj nebo kávu?“ ptá se. Na pití kafe, prosím ji, a taky něco k jídlu. Máte něco k jídlu, že?

Ještě štěstí, že tu není Michèle; být tady, dostane infarkt.

Hanan se mi líbí. Oplývá srdečností, již v moderní Evropě najdete stěží, a hřejivostí, kterou třeba v New Yorku najdete jen v solárku.

Hanan mě krmí. Dostávám úžasné labneh, úžasný olivový olej, úžasný chléb, úžasné kafe. Tohle je sedmihvězdičkový hotel V chatrči!

Zatímco mám pocit, že mé břicho, narvané všemi těmi dobrotami, exploduje, prosím Amira, aby mě vzal do další chatrče.

Vítejte v chatrči u Nadžach: má škaredý exteriér a čarovně krásný interiér.

Neuvěřitelný interiér.

A zatímco Nadžach odchází připravit čaj a dortík, protože mé břicho se zázračně vyprázdnilo a pošeptalo mi do ouška, že zařídilo volné prostory na sladkosti, Amir se rozpovídá o sobě. Pochází ze třiceti sourozenců, sděluje mi. Jeho otec má tři manželky a každá mu dala požehnaně dětí.

Čaj a dortíky dorazily a já se ptám Nadžach, kolik manželek má její manžel.

Jenom dvě. Nadžach je manželka číslo jedna a deset let po jejich svatbě se manžel oženil podruhé.

Jak jste se cítila, když se to stalo?

„Mizerně.“

A co jste mu řekla?

„Nic.“

Proč ne?

„Nevím. Nebylo co říct. Tak nejspíš proto.“

Plakala jste? Křičela jste?

„Samozřejmě že jsem plakala. I křičela. Byla jsem naštvaná, byla jsem smutná. Ponižená.“

A on to všechno viděl a bylo mu to jedno?

„Samozřejmě že mu to nebylo jedno. Ale v naší kultuře muž udělá to, co cítí, že udělat má, i kdyby to mělo někomu ublížit. Takhle to chtěl a takhle to je.“

Jak s tou druhou manželkou žijete?

„Ona je ve svém domě a já ve svém.“

Vy nežijete ve stejném domě?

„Ovšemže ne!“

A kde žije váš manžel?

„Jeden den tady, jeden den tam. Jeden den med, druhý den jed.“

Pořád vás to trápí? Pořád cítíte bolest?

„Každý den.“

Mluvíte s jeho druhou manželkou?

„Ne.“

Kolik jí je?

„Je o tři roky starší než já.“

Váš manžel je na starší ženy?

Nadžach se směje: „Vdávala jsem se hodně, hodně mladá...“

Povězte mi, nemáte chuť od toho všeho utéct?

„Chraňbůh! Mám přece děti!“

Ještě mi dovolte jednu otázku: Snažila jste se tenkrát promluvit se svým otcem a poprosit ho, aby proti druhé svatbě vašeho manžela zakročil?

„To můj otec tuhle hloupost udělal!“

Jak to myslíte? Váš otec ho oženil s tou druhou ženou?

„Ne, to ne.“

Vysvětlí mi, jak to myslí: „Můj otec si také vzal dvě ženy. Tak jak by mohl manželovi říkat, ať nedělá totéž?“

Váš manžel o tom s vámi mluvil, než se oženil?

„O tom, že si chce vzít další ženu?“

Ano.

„Rozhodně. U nás to neproběhlo stylem: bum, tady je další manželka!“

Jak vám to vysvětlil?

„Prostě tak. Neměl žádný zvláštní důvod. Chtěl se ještě jednou oženit. To bylo všechno.“

A pak dodává, že její vlastní bratr na manželově druhé svatbě vařil.

Směje se u svého vyprávění, jako kdyby to byla jedna velká leg-race.

Máte tu vůbec někoho, s kým si můžete popovídat o tom, co cítíte?
„Hanan. To je moje švagrová.“

Kdyby se vám uprostřed noci zjevil Alláh a řekl, „požádej mě o jednu věc a já ti ji splním“, co by to bylo?

„Aby byl můj manžel zdravý a v pořádku.“

Nepožádala byste Ho, aby vzal druhou manželku a hodil ji do Satanova chřtánu?

„Ne. Takhle vůbec nepřemýšlím. Ona teď má dítě, co nadělám?“

Říká, „tohle je můj osud“ a že její manžel „teď sám trpí“ kvůli tomu, co udělal.

Jak trpí? Kvůli čemu?

„Má dvě manželky. To není snadné. Já to nevzdávám, ona to nevzdává. Musí žít s dilematem.“

Předpokládám, že ono „nevzdávám“ znamená sex. A ptám se: To spí každou noc v jiné posteli, jednu noc s vámi a druhou s ní?

„Ano. Už si na to zvykl.“ A znova se začne smát. „A takhle už to je tři roky. No, není to snadné.“

Je smutná. Ztišuje hlas. Její smích, to jsou vlastně slzy.

Jsem zřejmě jediný cizinec, se kterým kdy takhle svobodně a otevřeně mluvila.

Nadžachin manžel si postavil druhý dům hned vedle, dům, který ji každičkou chvíli bije přes oči, do kterého ona ale nikdy nevzkročí.

Amir a já se na sebe podíváme. Jeho, lidskoprávního aktivistu, nikdy nenapadlo, že zdejší ženám se nedostává základních lidských práv. Evidentně to nenapadlo Adalah a nenapadlo to ani další nevládky, které tady působí, ba nenapadlo to ani různé evropské diplomaty, kteří se tu rovněž angažují. Poznámka pro Její Excelenci, francouzskou diplomatku Marion Fesneau-Castaingovou: manželovi Nadžach by nevadilo pořídit si třetí ženu; milerád se postarám o svatební oslavu.

Další mojí zastávkou je Lakia, beduínské město s jedenácti tisíci obyvateli, které postavil Izrael. Nesmí tam bydlet žádný Žid, říká mi Ari z proizraelské nevládky Regavim. Existuje padesát tři probeduínských NGO, pokračuje Ari, a pak je tu Regavim. Celkové skóre: 1:53.

☰ Na přesun od Adalahu k Regavim stačil jeden telefonát, ale vzdálenost mezi nimi je nekonečná. V průběhu cesty po Beduínlandu, jak tomu zaměstnanci nevládky říkají, si povídám s Arim a Amišajem, výzkumným pracovníkem organizace Regavim. Amišaj, stejně jako Ofir z Aškelonu, pochází původně z Gazy a také on byl vyhnán ze svého domu, který zbourala izraelská armáda.

Před vjezdem do Lakie je vodovodní nádrž, u které zastavujeme. Po její straně vidím hromadu šrotu, vypadá to na zbytky staré nádrže pomalované graffiti včetně svastiky.

Amišaj mi vysvětluje, že starou nádrž, vyrobenou ze slabšího materiálu, opakovaně poškozovala beduínská mládež, která do ní pořád dokola vydlobávala díry.

Proč by poškozovali svůj vlastní zdroj vody?

„Vědí dobře, že izraelská vláda škody zase opraví, jelikož Izrael si nemůže dovolit nechat je bez vody. Vláda nedávno postavila novou nádrž, vyrobenou z betonu a mnohem tlustší, než byla ta stará, a navíc kolem ní udělala plot a připojila bezpečnostní kamery.“

A vypráví toho ještě víc: každý rok se v Beduínlandu postaví dva tisíce nových nelegálních staveb, ale Izrael zbourá jen deset procent z nich, protože nejrůznější nevládky dávají vládu k soudu a soudům může trvat i patnáct let, než rozhodnou.

Jaký je obvykle výsledek takových soudních procesů?

„V případech, kde je vynesena rozsudek, to obvykle končí demolicemi.“

Proč tohle nevládní organizace dělají, když to pro ně končí porážkou?

„Na dobré PR proti Izraeli to stačí.“

Upřímně řečeno začínám být poněkud zmaten množstvím her, které se v této zemi hrají. Halil mi řekl, že Izrael bourá tisíc beduínských domů za rok a tenhle chlapík mi teď vypráví, že beduíni stavějí ročně dva tisíce nelegálních domů. Oba údaje se mi zdají vysoce přestřelené.

Lidi z NGO je zajímavější poslouchat, když si zrovna nehrají s čísly.

Například Amišaj mi říká tohle: „Když jste před patnácti lety řekl beduínovi ‚Arab‘, tak vás praštil do obličeje. Dneska, se všemi těmi nevládkami jako Adalah, které pro ně pracují, vidí beduíni sami sebe jako Araby a Palestince.“

